

Motion till riksdagen

1988/89:Ub13

av Björn Samuelson m.fl. (vpk)

med anledning av prop. 1988/89:65 om formerna för högskolepolitiken

I propositionen föreslås treåriga anslagsramar för högskolans utbildning och forskning. Vidare föreslås att kostnader för lokaler skall kunna vägas in i jämförelser med andra kostnader för verksamheten.

Vpk anser att längre anslagsperioder är angelägna för högskolans del. Det bör enligt vår mening medge en mer långsiktig planering av högskolans verksamhet och en bättre beredskap för önskade förändringar. En samordning i tid av anslagen till både forskning och utbildning gagnar enligt vår mening långsiktigheten i kompetensuppbyggnaden inom och mellan båda verksamhetsområdena.

En övergång till längre anslagsperioder och ramanslag får dock inte användas för att minska det politiska ansvaret och inflytandet över en nationell högskolepolitik. Ramanslagen får heller inte införas som ett tekniskt instrument för nedskärningar av anslagen.

Vi kan i det väsentligaste acceptera regeringens förslag, men på några punkter anser vi det nödvändigt att lägga ytterligare förslag och på en punkt yrkar vi avslag på regeringens förslag.

Regeringen föreslår att högskolan skall få använda anslagen för utbildning och forskning till lokalkostnader. Vi anser inte att en sådan åtgärd leder till ett bättre utnyttjande av de totala resurserna. Däremot förtar sammanblandningen av anslagen möjligheter till politiskt ansvarstagande för högskolans olika verksamheter. Det måste gå att skilja på vad som anslås till utbildningsplatser, undervisning, forskning samt utrustning och lokaler.

Riksdagen bör som sin mening ge regeringen till känna vad vi nu anfört om kostnader för utbildning, forskning, lokaler och utrustning.

Högskoleutbildning och forskning i ett nationellt perspektiv

Vpk föreslår i annan motion till riksdagen att det görs en nationell samordning av högskolorna i Sverige. Vi tror att det går att göra kvalitetsvinster om skolorna samverkar i högre grad än i dag. Vi menar också att en viss profilering och kompetenssamverkan skulle kunna innebära att forskningsbasen i Sverige kan breddas.

Vi vill påpeka att en förutsättning för att kunna göra kvalitetsvinster är att verksamheten är i ständig utveckling. I detta sammanhang glöms alltför ofta de kommunala högskoleutbildningarna bort.

Enligt vår mening är det angeläget att dessa utbildningar förstärks på ett sådant sätt att forskning kan bidra till en kvalitetshöjning av grundutbildning-

en. Ett problem i det sammanhanget är att huvudmannaskapet inte är statligt. Vpk har under en rad år föreslagit ett statligt huvudmannaskap för de kommunala högskoleutbildningarna för att främja forskning inom t.ex. viktiga vårdområden.

Vi är också övertygade om att ett enhetligt huvudmannaskap med ökade forskningsmöjligheter skulle främja rekryteringen till olika utbildningar inom exempelvis vårdsektorn.

Vi föreslår dock inte nu ett statligt huvudmannaskap för nämnda utbildningar utan vill i stället föreslå riksdagen att en försöksverksamhet startas. En samorganisation av de statliga och kommunala högskoleutbildningarna bör prövas i två län. Erfarenheterna därav skulle sedan kunna ligga till grund för beslut om forskningsorganisationens strukturer inför 2000-talet. En utvärdering bör vara klar till 1993/94 då högskolan får ramanslag och 90-talets sista forskningspolitiska beslut skall tas av riksdagen. Regeringen bör alltså återkomma till riksdagen med förslag om en sådan försöksverksamhet vi förordat.

Vissa rekryteringsfrågor

I propositionen talar regeringen om vikten av en samlad redovisning för ett så bra beslutsunderlag som möjligt i högskolepolitiska frågor. Det påpekas att den uppföljning och utvärdering av verksamheten som regelmässigt sker har varit otillräcklig. Uppföljningen och utvärderingen har inte inneburit att man har kommit till rätta med lätt iakttagbara missförhållanden. Regeringen ger också en del exempel på sådana missförhållanden.

Utöver de exempel som regeringen ger vill vi framhålla vikten av att högskolorna också presenterar förslag och redovisar åtgärder som syftar till att dels bryta den sociala snedrekryteringen, dels öka rekryteringen av kvinnor till högre studier och forskning.

Vi är övertygade om att det finns åtgärder att göra inom högskolornas verksamhetsstruktur som aktivt skulle bidra till ökade möjligheter för kvinnor att gå in i högre studier. Om inte högskolorna tar sitt ansvar på nämnda områden ser vi det som problematiskt att ta politiska beslut i övrigt som främjar jämlikheten också i den högre utbildningen. Riksdagen bör som sin mening ge regeringen till känna vad som nu sagts om vissa rekryteringsfrågor.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen avslår regeringens förslag vad avser anslagen till lokalkostnader och anskaffning av utrustning,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om huvudmannaskapsfrågor,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anføres om vissa rekryteringsfrågor.

Mot. 1988/89
Ub13

Stockholm den 3 februari 1989

Björn Samuelson (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Elisabeth Persson (vpk)

Lars Bäckström (vpk)

Alexander Chrisopoulos (vpk)